

یادداشت علمی

اولین گزارش ده گونه از زنبورهای خانواده Ichneumonidae، زیرخانواده‌ی

Cryptinae از ایران

اشکان مستندی یزدی‌نژاد

موسسه‌ی تحقیقات آفات و بیماری‌های گیاهی، تهران.

First report of ten wasp species (Hym.: Ichneumonidae: Cryptinae) from Iran**A. Masnadi Yazdi Nejad**

Insect Taxonomy Research Dept., Plant Pest and Disease Research Institute, Tehran.

Abstract

Six genera and 10 species from the family Ichneumonidae, viz. *Synechocryptus boevi* Brulle, *Aritranis bellosa* Curtis, *Mesostenus grammicus* Gravenhorst, *Phygadeuon trichops* Thomson, *Sphecophaga vesparum* Curtis, *Trychosia legator* Thumberg, *Cryptus italicus* Gravenhorst, *C. spinosus* Gravenhorst, *C. medius* Szeplegeti and *C. tuberculatus* Gravenhorst are newly recorded from Iran. These species were collected from Shiraz and vicinity and the identification confirmed by Jussila, Finland, University of Turku. All ten species belong to the subfamily Cryptinae. From the seven genera mentioned above, only *Cryptus* Fabricius has already been recorded from Iran.

در مطالعه‌ی فون زنبورهای Ichneumonidae در شهرستان شیراز و مناطق اطراف، تعداد شش جنس و ده گونه از زیر خانواده‌ی Cryptinae جمع‌آوری و شناسایی گردید که نمونه‌ها در فنلاند توسط Jussila تأیید شد. گونه‌های این زیر خانواده اغلب انگل خارجی شفیره‌ی حشرات در داخل پیله بوده و تعدادی پارازیتوئید لارو پروانه‌ها، سوسک‌ها و کیسه‌ی تخم عنکبوت‌ها هستند. گروه اندکی نیز به عنوان هیپرپارازیتوئید زنبورهای Braconidae و Ichneumonidae شناخته می‌شوند (Townes, 1970).

Synechocryptus boevi Brulle گونه‌ای است به طول ۱۲ تا ۱۳ میلی‌متر. عرض صورت ۸/ تا ۹/۹ برابر طول آن. زیرپیشانی (Clypeus) به اندازه‌ی متوسط و عرض آن ۲/۳ برابر طول آن. محل جمع‌آوری: مهارلو و تیون (۷۹/۵/۸).

Aritranis bellosa Curtis گونه‌ای است به طول ۹ تا ۱۱ میلی‌متر. عرض صورت ۱/ تا ۱/۲ برابر طول آن. زیرپیشانی محدب و حاشیه‌ی انتهایی آن اغلب نوک تیز است.

محل جمع‌آوری: شیراز (۷۸/۵/۱) و باجگاه (۷۸/۶/۱۲).

Mesostenus grammicus Gravenhorst گونه‌ای است به طول ۱۰ تا ۱۱ میلی‌متر. عرض صورت ۱ تا ۱/۱ برابر طول آن. زیرپیشانی کوتاه و محدب با حاشیه‌ی انتهایی صاف. تخم‌ریز بلند و از انتهای شکم می‌گذرد.

محل جمع‌آوری: شیراز (۷۸/۵/۱)، باجگاه (۷۸/۶/۱۲)، حاجی آباد (۷۹/۳/۲) و کوهمره سرخی (۷۹/۵/۴).

Phygadeuton trichops Thomson گونه‌ای است به طول ۳ تا ۴/۵ میلی‌متر. عرض صورت ۱/۳۵ تا ۱/۴۵ برابر طول آن. زیرپیشانی با حاشیه‌ی صاف و بدون دندانه. محل جمع‌آوری: شیراز (۷۸/۴/۵).

Sphécophaga vesparum Curtis گونه‌ای است به طول ۶ تا ۷ میلی‌متر. عرض صورت ۱/۹ تا ۲ برابر طول آن. زیرپیشانی با حاشیه‌ی صاف و بدون دندانه در بخش انتهایی. محل جمع‌آوری: شیراز (۷۸/۵/۱).

Trychosis legator Thunberg گونه‌ای است به طول ۶ تا ۷ میلی‌متر. عرض صورت ۱ تا ۱/۲ برابر طول آن. و زیرپیشانی با حاشیه‌ی محدب. *Mesoscutum* محدب و فاقد *Notaulus*. محل جمع‌آوری: قصر قمشه و صدرا (۷۹/۲/۱۵).

Cryptus italicus Gravenhorst گونه‌ای است به طول ۱۰ تا ۱۲ میلی‌متر. عرض صورت ۱/۱ تا ۱/۲ برابر طول آن و سطح پشتی در هفتمین حلقه‌ی شکم دارای فرورفتگی است. محل جمع‌آوری: شیراز (۷۸/۴/۵).

C. spinosus Gravenhorst گونه‌ای است به طول ۹ تا ۱۱ میلی‌متر. عرض صورت ۱/۲ تا ۱/۴ برابر طول آن. سطح پشتی دومین حلقه‌ی شکم فاقد فرو رفتگی و گوشه‌های عقبی *Propodeum* شاخی شکل است. محل جمع‌آوری: شیراز (۷۸/۵/۱).

C. medius Szephegeti گونه‌ای است به طول ۱۴ تا ۱۸ میلی‌متر. عرض صورت ۱/۲۵ تا ۱/۴۵ برابر عرض آن. سطح پشتی دومین حلقه‌ی شکم فاقد فرورفتگی و گوشه‌های عقبی *Propodeum* شاخی شکل نیست.

محل جمع‌آوری: شیراز (۷۸/۳/۷).

C. tuberculatus Gravenhorst گونه‌ای است به طول ۱۱ تا ۱۲ میلی‌متر. عرض صورت ۱/۴

تا ۲/۲ برابر طول آن. تخم‌ریز کمتر از ۶۷٪. طول بال جلویی.

محل جمع‌آوری: شیراز (۷۸/۵/۱۲) و باجگاه (۷۸/۶/۱۲).

از هفت جنس مذکور، تنها جنس *Cryptus* Fabricius قبلاً از ایران گزارش شده است.

منابع

Townes, H. K. (1970) The genera of Ichneumonidae, part 2. *Memoris of the American Entomological Institute* 12, 1-537.